

NOVADI ZAĻO

Arī zemniekiem atkritumu pārstrāde nav sveša

Tuvojoties pavasarim, lauksaimniekiem viena no aktualitātēm ir atbrīvošanās no skābbarības sagatavošanā izlietotās ruļļu un skābbarības bedru plēves, no dažāda veida iepakojuma maisiem, plastmasas izstrādājumiem, lai mazinātu atkritumu apjomu un nodotu tos atkritumu apsaimniekotājiem otrreizējai pārstrādei.

Aizvien vairāk vēlas pārstrādāt

“Plēves utilizācija lauksaimniekiem ir svarīga divreiz gadā – uz pavasara pusi un rudenī. Lopbarības ruļļu plēves un pārsegus, kas tika izmantoti skābbarības bedru pārsegšanai, savācam tad, kad ir sakrājies kāds lielāks apjoms. Braucam pa visu Latviju. Zemnieki savu izmantoto plēves krājumu var atvest un nodot arī paši.

Plēves, ko izmanto skābbarības ruļļiem, pārsvarā vedam pārstrādei uz ārzemēm, bet plēves no kūdras purviem var pārstrādāt arī mūsu rūpnīcā Olainē,” pastāstīja uzņēmuma “Eco Baltia vide” Madonas un Aizkraukles filiāles vadītājs Uldis Leškevičs. Viņš novērojis, ka beidzamajos gados arī fermu īpašnieku domāšana paliek zaļāka un barības ruļļu, skābbarības tvertņu plēves un plastmasas maisu savāktais apjoms palielinās. Arī nesen veikta aptauja rāda, ka 69% lauksaimnieku ikdienā izvēlas aktīvi šķirot lauksaimniecībā izmantoto iepakojumu, tā ir viņu izvēle. No viņiem 61% izvēlas lauksaimniecības atkritumus nodot atkritumu apsaimniekotājam, kamēr 35% – jebkuram, kurš tos gatavs pieņemt. Vēl 15% aptaujāto lauksaimnieku atklāj, ka iepakojumu paši labprāt nogādā uz atkritumu šķirošanas laukumu.

Arī Madonas novada Sarkaņu pagasta ZS “Madaras” slaucamo govju ferma ir viena no tām, kur tiek sakrāta izlietotā plēve. “Kad barībai izmantojam skābsiena ruļļus, tad nederīgās plēves kalns bija lielāks. Beidzamajos gados esam pārgājuši uz skābsiena blietēšanu bedrē, bet arī tad bedres noblīvēšanai tiek izmantots plēves pārsegs. Ja ir iespēja izmantoto plēvi nodot, tad to izmantojam. Savākšana taču notiek bez maksas, automašīna atbrauc pakal un aizved.

Esam zinoši, ka plēvi nedrīkst dedzināt, lai neradītu iespējamību bīstamu ķīmisku savienojumu

Zemnieku saimniecības “Madaras” fermā plastmasas atkritumi promvešanai tiek savākti jau gadiem, apstiprina īpašniece Līga Jurevica.

mu nonākšanai gaisā vai ūdenī, plēves nedrīkst arī aprakt, jo tā praktiski nesadalās. Plēves likt sadzīves atkritumu konteinerā izmaksā dārgi, turklāt tām tur nav jānonāk, jo konkrētais atkritumu veids ir izmantojams kā otrreizēja izejviela,” atklāj saimniecības īpašniece Līga Jurevica. Viņa piebilst, ka pavasarī, pirms tiks savākti sašķīrotie lauksaimniecības atkritumi, fermas apkārtnē notiek talka.

Vairāk informācijas šaubīgajiem

Kā norāda biedrības “Zemnieku saeima” valdes loceklis Mārtiņš Trons, Latvijas lauksaimnieki izvēlas videi draudzīgu un ilgtspējīgu saimniekošanu. Tomēr vienlaikus, lai veiksmīgi īstenotu Eiropas Savienības zaļo kursu, kas paredz arī to, ka līdz 2035. gadam Latvijā poligonos drīkstēs noglabāt tikai 10% no kopējā atkritumu apjoma, lauksaimniecības jomā vēl gana jāpastrādā, lai veiksmīgi aizpildītu tos robus, kas joprojām liedz efektīvu un ērtu lauksaimniecībā radītā iepakojuma apsaimniekošanu.

“Latviešu ieradums visu nevajadzīgo izmest sadzīves atkritumos, dedzināt vai aprakt zemē joprojām pie dažādiem apstākļiem vēl parādās. Lai arī aptaujas dati rāda, ka šāds skaits lauksaimnieku ir samērā neliels, tas nekādā veidā neveicina

nedz Latvijas, nedz pašas saimniecības tīras vides uzturēšanu. Lauksaimnieki labprāt piedalījās aptaujā, tādējādi aktīvi paužot savu viedokli un ļaujot kopīgi nonākt pie slēdzieniem, kas vēl būtu jāuzlabo un jāattīsta efektīvai lauksaimniecībā izmantotā iepakojuma apsaimniekošanai. Kopīgi sperts būtisks solis pretī turpmākai lauksaimniecībā izlietoto iepakojumu apsaimniekošanas sistēmas pilnveidošanai, ilgtspējīgai saimniekošanai un zaļākai apkārtnējam videi,” savu kārt izteicies LOSP ģenerāldirektors Guntis Vilnītis.

SIA “Eco Baltia vide” valdes priekšsēdētājs Jānis Aizbalts skaidro, ka Latvijā problēmas ar lauksaimniecības iepakojuma savākšanu sākās 2018. gadā, kad tika slēgts Ķīnas tirgus nepārstrādātajam plastmasas iepakojumam. Tas sadārdzināja šī iepakojuma apsaimniekošanas procesu, kā rezultātā daudzi komersanti nolēma šo pakalpojumu vairs nesniegt vai piedāvāt tikai par maksu. “Tas atsaucās uz lauksaimniekiem, jo iespējas nodot nevajadzīgo iepakojumu pārstrādei būtiski saruka, taču, kā parāda arī aptaujas dati, saimnieki tomēr šķirot vēlas. Šo gadu laikā esam strādājuši, lai nodrošinātu lauksaimniecības iepakojuma savākšanas pakalpojuma nepārtrauktību, un šobrīd jau fokusējamies uz tā pieejamību visā Latvijā. Redzam,

ka rindas uz pakalpojumu aktīvajā lauksaimniecības sezonā ir lielākas, tāpēc kā risinājumu esam sākuši piedāvāt ilgtermiņa līgumu slēgšanu. Tas palīdzēs nodrošināt ātrāku un efektīvāku saimniecību apkalpošanu, vienlaikus ļaujot veiksmīgāk plānot nepieciešamās papildu investīcijas pakalpojuma operatīvākai nodrošināšanai arī tālākos Latvijas reģionos,” skaidro J. Aizbalts.

Lauksaimnieku noslēgtie ilgtermiņa sadarbības līgumi ar atkritumu apsaimniekotāju konkrētajai saimniecībai dotu garantiju par to, ka lauksaimniecībā izmantotais iepakojums tiek gan regulāri savākts, gan atbildīgi apsaimniekots.

Kannas samaj granulās

Arī citi atkritumu apsaimniekotāji, tostarp SIA “ZAAO”, piedāvā lauku saimniekiem Vidzemes pusē risināt šo jautājumu, savācot minēto materiālu bez maksas no saimniecībām, lai to sagatavotu otrreizējai pārstrādei. Lai novērstu vides piesārņošanu, uzņēmums aicina uzkrātās skābbarības ruļļu plēves vai pārklājamās plēves skābbarības bedrēm, kā arī pārējos skābbarības sagatavošanā izmantotos materiālus savākt vienuviet. No plēvēm noteikti jāizņem šņores vai sieti (pretējā gadījumā šie atkritumi tiks uzskatīti par lielgabarīta

atkritumiem un tiks savākti par maksu. Plastmasas kannas vai mucas ir jāizskalo un tām jānoskrūvē korķi. Izlietotās, atšķīrotās plēves jāsaliek kaudzēs tā, lai atkritumu savākšanas mašīna varētu piebraukt pie kaudzes no sāniem un netraucēti ar kausu iekraut kravas kastē.

“ZAAO” pārstrādei derīgo materiālu nodod Latvijas pārstrādes uzņēmumam, kas ražo granulas jaunu plastmasas izstrādājumu izgatavošanai, kas ir, piemēram, kannas, spaiņi, caurules u.c. No polipropilēna maisiem iegūst augstas kvalitātes PP granulas, savukārt, pārstrādājot cieto plastmasu (kannas, pudeles un mucas), iegūst HDPE ekstrūzijas granulas. Pēc tam no granulām tiek ražoti dažādi rūpnieciskie izstrādājumi, piemēram, caurules, rūpnieciskā tara, atkritumu konteineri, tvertnes, plēves, atkritumu maiši un citi izstrādājumi, tādā veidā palīdzot ietaupīt dabas resursus un samazināt atkritumu apjomu.

Materiāli tapuši ar Latvijas vides aizsardzības fonda atbalstu.
Par publikāciju saturu atbild SIA “Kurzemes Vārds” un reģionālās izdevniecības.